

Załącznik do Uchwały Rady Rodziców z dnia 30.09.2021 r.

Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny
Niepublicznej Szkoły Podstawowej „Źródła” im. Św. Stanisława Kostki w Skierniewicach
na rok szkolny 2021/2022

Podstawa prawna:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r. nr 78, poz. 483 ze zm.).
- Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z 20 listopada 1989 r. (Dz.U. z 1991 r. nr 120, poz. 526).
- Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz.U. z 2020 r. poz. 1327 ze zm.).
- Ustawa z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (tekst jedn.: Dz.U. z 2021 r. poz. 1082).
- Ustawa z 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r. poz. 487 ze zm.).
- Ustawa z 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jedn.: Dz.U. z 2019 r. poz. 852 ze zm.).
- Ustawa z 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (tekst jedn.: Dz.U. z 2018 r. poz. 1446 ze zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. z 2020 r. poz. 1449).
- Podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2021/2022.
- „Wytyczne MEiN, MZ i GIS dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych – tryb pełny stacjonarny” - zbiór zaleceń uwzględniający sytuację epidemiologiczną, w tym dotyczących pomocy psychologicznej w sytuacji kryzysowej wywołanej pandemią COVID-19.
- Statut Niepublicznej Szkoły Podstawowej „Źródła” im. Św. Stanisława Kostki w Skierniewicach

Ponadto wykorzystano:

- Raport Instytutu Profilaktyki Zintegrowanej „Jak wspierać uczniów po roku epidemii? Wyzwania i rekomendacje dla wychowania, profilaktyki i zdrowia psychicznego” – sporządzony na zlecenie MEiN (oparty na wynikach badań wśród uczniów, rodziców, nauczycieli w okresie kwiecień 2020 – styczeń 2021).

Wstęp

Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny, realizowany w Niepublicznej Szkole Podstawowej „Źródła” im. Św. Stanisława Kostki w Skierniewicach, opiera się na hierarchii wartości przyjętej przez radę pedagogiczną, radę rodziców i samorząd uczniowski, wynikających z przyjętej w szkole koncepcji pracy. Kluczowe założenia koncepcji wychowawczo-profilaktycznej dotyczą nauczycieli, rodziców i uczniów.

Nauczyciele wspierają rozwój dziecka poprzez:

a) okazywanie akceptacji i szacunku:

- zrozumienie dla jego uczuć i potrzeb;
- akceptację dla trudności i ograniczeń dziecka;
- unikanie ocen dziecka jako osoby;
- dostrzeganie starań i mocnych stron dziecka;
- obdarzanie zaufaniem, wspieranie samodzielności dziecka;
- nieużywanie siły i przemocy jako kary;

b) stawianie dziecku granic, przekazywanie norm i wymagań:

- wdrażanie norm i zasad obowiązujących na terenie szkoły;
- pokazywanie dziecku praw rządzących światem fizycznym i społecznym;
- pozwalanie na poniesienie konsekwencji własnych zachowań przez dziecko;
- egzekwowanie wymagań na terenie szkoły.

Rodzice wspierają rozwój dziecka poprzez:

a) okazywanie akceptacji i szacunku:

- poświęcanie dziecku czasu i uwagi zgodnie z jego potrzebami;
- pielęgnowanie więzi emocjonalnej z dzieckiem;
- rozwijanie poczucia własnej wartości;
- szacunek dla jego uczuć i potrzeb;
- akceptację dla trudności i ograniczeń;
- unikanie ocen dziecka jako osoby;
- dostrzeganie starań i mocnych stron;
- obdarzanie zaufaniem, wspieranie samodzielności;
- zachęcanie do współpracy, wspólne wyznaczanie celów;

b) stawianie dziecku granic, przekazywanie norm i wymagań:

- pokazywanie dziecku praw rządzących światem fizycznym i społecznym;
- kształtowanie właściwych zachowań społecznych;
- rozwijanie umiejętności budowania relacji z innymi ludźmi w oparciu o wzajemny szacunek, pozwalanie na poniesienie konsekwencji własnych zachowań przez dziecko;

- wyznaczanie konsekwencji adekwatnych do sytuacji;
- egzekwowanie ustalonych zasad i obowiązków;
- nieużywanie siły i przemocy jako kary.

Szkoła stwarza warunki, aby rodzice realizowali powyższe założenia poprzez:

- organizowanie cyklu zajęć rozwijających umiejętności wychowawcze rodziców: „Szkoła dla rodziców i wychowawców”,
- organizowanie warsztatów dla uczniów i ich rodziców,
- organizowanie otwartych wykładów i warsztatów tematycznych dla rodziców;
- spotkania rodziców z osobistym opiekunem dziecka.

Wszystkich uczniów Szkoły obowiązuje Kodeks Ucznia NSP „ŹRÓDŁA”:

Moja postawa

1. Staram się pracować na maksimum swoich możliwości, dobrze wykorzystuję czas.
2. Jestem radosny i staram się często uśmiechać do innych.
3. Jestem dla siebie wymagający, pracuję nad sobą.
4. Przyznaję się do błędów i przewinień.
5. Mówię prawdę.
6. Dbam o kulturę języka, nie używam wulgaryzmów.

Relacje z innymi

1. Dbam o dobre relacje z innymi, szczególnie o przyjaźń, potrafię współpracować.
2. Staram się służyć innym.
3. Mówię „dzień dobry” dorosłym na powitanie i „do widzenia”, kiedy się z nimi żegnam.
4. Używam zwrotów grzecznościowych „proszę, dziękuję, przepraszam itp.”
5. Okazuję szacunek innym, zarówno postawą, jak i sposobem wyrażania się.
6. Nie stosuję przemocy, staję w obronie słabszych.

Zachowanie w szkole

1. Posiłki zjadam tylko w stołówce lub w klasie.
2. Jestem punktualny.
3. Nie biegam i nie krzyczę w budynku szkoły.
4. Dbam o porządek, szanuję mienie innych i własne.
5. Mam na sobie kompletny i czysty mundurek, koszulkę w spodniach/spódnicy, zasznurowane buty.
6. Nie korzystam z urządzeń elektronicznych, z wyjątkiem zegarka i kalkulatora.

Praca na lekcji

1. Jestem przygotowany do zajęć, mam ze sobą potrzebne materiały.
2. Pracuję zgodnie z poleceniami nauczyciela, nie przeszkadzam innym.
3. Mam na biurku tylko materiały z danego przedmiotu.
4. Po lekcji zostawiam na biurku tylko piórnik, a wokół siebie porządek.
5. Wstaję, gdy do klasy wchodzi nauczyciel (chyba, że nauczyciel zdecyduje inaczej).
6. Podnoszę rękę, jeśli chcę zabrać głos (chyba, że nauczyciel zdecyduje inaczej).

Treści Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego są spójne ze statutem szkoły, w tym z warunkami i sposobem oceniania wewnątrzszkolnego. Istotą działań wychowawczych i profilaktycznych szkoły jest współpraca całej społeczności szkolnej oparta na założeniu, że wychowanie jest zadaniem realizowanym w rodzinie i w szkole. Rolą szkoły, oprócz jej funkcji dydaktycznej, jest dbałość o wszechstronny rozwój każdego z uczniów oraz wspomaganie wychowawczej funkcji rodziny. Wychowanie rozumiane jest jako wspieranie uczniów w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej. Proces wychowania jest wzmacniany i uzupełniany poprzez działania z zakresu profilaktyki problemów dzieci i młodzieży.

Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny tworzy spójną całość ze szkolnym zestawem programów nauczania i określa sposób realizacji celów kształcenia oraz zadań wychowawczych zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego, uwzględniając kierunki i formy oddziaływań wychowawczych, których uzupełnieniem są działania profilaktyczne skierowane do uczniów, rodziców i nauczycieli.

Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny został opracowany na podstawie diagnozy w zakresie występujących w środowisku szkolnym potrzeb rozwojowych uczniów, w tym czynników chroniących i czynników ryzyka oraz innych problemów występujących w środowisku szkolnym, z uwzględnieniem wyników ewaluacji wewnętrznej, wyników nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez dyrektora, ewaluacji wcześniejszego programu wychowawczo-profilaktycznego realizowanego w roku szkolnym 2020/2021, wniosków i analiz zespołów wychowawczych oraz wniosków z Raportu Instytutu Profilaktyki Zintegrowanej „Jak wspierać uczniów po roku epidemii? Wyzwania i rekomendacje dla wychowania, profilaktyki i zdrowia psychicznego”.

Podstawowym celem realizacji Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego jest wspieranie dzieci i młodzieży w rozwoju oraz zapobieganie zachowaniom problemowym, ryzykownym. Podstawowe zasady realizacji Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego obejmują:

- powszechną znajomość założeń programu – przez uczniów, rodziców i wszystkich pracowników szkoły,
- zaangażowanie wszystkich podmiotów szkolnej społeczności i współpracę w realizacji zadań określonych w programie,
- współodpowiedzialność za efekty realizacji programu wszystkich podmiotów szkolnej społeczności,
- respektowanie praw wszystkich członków szkolnej społeczności oraz kompetencji organów szkoły (dyrektor, rada rodziców, samorząd uczniowski),
- współdziałanie ze środowiskiem zewnętrznym szkoły w zakresie wspierania jej działalności wychowawczej i profilaktycznej.

I. DIAGNOZA POTRZEB I PROBLEMÓW W ŚRODOWISKU SZKOLNYM

Wstęp

Długotrwała pandemia wymusiła zmianę formy kształcenia dzieci i młodzieży w szkołach oraz placówkach oświatowych. Widoczne są tego negatywne skutki. Pogarszanie się kondycji psychicznej uczniów i przeciążenie nauczycieli prowadzeniem lekcji zdalnych. Uczniowie są zmęczeni, apatyczni, odizolowani od bezpośrednich kontaktów rówieśniczych. Skutkuje to trudnościami w nauce, a także wzrostem zachowań ryzykownych czy nadużywaniem korzystania z mediów elektronicznych. Należy podjąć działania mające na celu przeciwdziałanie negatywnym skutkom izolacji społecznej. Celem tych działań jest wsparcie uczniów w radzeniu sobie w sytuacjach dla nich trudnych: izolacji, zaniku relacji rówieśniczych, rozluźnieniu więzi z przyjaciółmi, czy powrocie do szkolnej rzeczywistości po długiej przerwie spowodowanej pandemią. W ramach działań szkoły uczniowie mogą liczyć na działania profilaktyczne i zajęcia integracyjne w klasach, które pozwolą odbudować relacje rówieśnicze. A także pomoc specjalistów, którzy będą wspierać uczniów w radzeniu sobie z niepożądanymi skutkami nauki zdalnej. Plan działań został sporządzony w oparciu o badanie diagnostyczne przeprowadzone wśród rodziców uczniów naszej szkoły (badanie przeprowadzono na przełomie kwietnia i maja 2021 r. W ankiecie wzięło udział 23 rodziców. Badanie było anonimowe, dotyczyło samopoczucia dzieci i młodzieży naszej szkoły oraz potrzeb uczniów), a także na podstawie raportu IPZ „Jak wspierać uczniów po roku epidemii?”. Dopełnieniem badania diagnostycznego było przeprowadzenie rozmów z uczniami, m.in. w ramach tutoringów szkolnego, wychowawcami klas i nauczycielami na temat obaw i oczekiwań wszystkich stron po powrocie do szkoły.

Wnioski z ankiety i przeprowadzonych rozmów z uczniami i kadra szkoły:

Na pytanie „Co stanowi największy problem w nauczaniu zdalnym dla dziecka?” (można było wybrać więcej niż jedną odpowiedź) padały następujące odpowiedzi: problemy techniczne (brak sprzętu, słabe łącze internetowe) – 68%, brak kontaktu z koleżankami i kolegami – 64%, problem z koncentracją – 59%, brak bezpośredniego kontaktu z nauczycielem – 54,5%, długa praca przed komputerem – 54,5%, poradzenie sobie ze stresem – 32%, zaplanowanie codziennej nauki – 27%, brak motywacji do nauki – 27%, brak możliwości swobodnego wyjścia z domu – 14%, ilość zadawanego materiału – 36%.

Na pytanie „Jakie działania w sferze wychowawczo-profilaktycznej powinna podjąć szkoła, aby pomóc Państwu i Państwa dziecku w czasie edukacji zdalnej?” ankietowani odpowiadali:

- Szkoła spełnia wszystkie oczekiwania. Świetny kontakt z wychowawcą.
- wspólna modlitwa na początku lekcji
- Proszę o dodatkowe materiały edukacyjne, podsyłanie linków do rozwijania zainteresowań.
- wsparcie w powrocie do normalnych kontaktów społecznych, integracja
- umożliwić ponowną integrację i powrót do stacjonarnej nauki
- gotowość szkoły do indywidualnych konsultacji w razie problemów oraz przeznaczenie części lekcji na rozmowy o emocjach, potrzebach i trudnościach
- Uważam, że powinno być więcej zajęć wychowawczych. Rozmów na temat obecnej sytuacji. Interakcji, dyskusji w grupie.
- Nauczyciele powinni być bardziej wyrozumiali, cierpliwi i wspierać uczniów podczas nauki online
- Zajęcia z psychologiem, który by zaprezentował techniki relaksacyjne, jak efektywnie się uczyć, jak sobie radzić w nowej, wirtualnej rzeczywistości, ale także popracowałby z uczniami klasy w celu integracji zespołu.
- Wsparcie psychologa - rozmowy z młodzieżą na temat ich przyszłości, wyborów itp.

Wnioski z ankiety i rozmów pokazują, że kondycja psychiczna naszych uczniów jest dość dobra, ale wymaga wsparcia, troski i zrozumienia ze strony nauczycieli. Uczniowie potrzebują czasu, by odnaleźć się w codziennej szkolnej rzeczywistości, poczuć się bezpiecznie, odbudować relacje rówieśnicze.

Z rozmów przeprowadzanych regularnie z uczniami wynika, iż mają oni obawy związane z powrotem do nauki stacjonarnej, a także oczekiwania wobec rodziców i kadry pedagogicznej, które mogą znacznie ułatwić im funkcjonowanie w szkole po okresie nauki zdalnej.

Obawy uczniów związane są z wyjściem z domu, znalezieniem się w przestrzeni szkolnej; relacjami z rówieśnikami; brakami wiedzy i konsekwencjami tego faktu; koniecznością uzupełnienia wiedzy i nadrobienia zaległości w nauce; lękiem przed niepodołaniem wymaganiom i obowiązkom szkolnym.

Oczekiwania uczniów wobec szkoły i nauczycieli: pomoc w odbudowaniu relacji rówieśniczych; wsparcie w codziennym szkolnym funkcjonowaniu; wyrozumiałość; pomoc w uzupełnieniu wiedzy.

Obawy rodziców to: trudności związane z zaległościami dzieci, trudności związane z punktualnością, obowiązkowością i systematycznością dzieci (zmiana rytmu dnia), trudności w relacjach pomiędzy uczniami.

Oczekiwania rodziców wobec szkoły i nauczycieli: wyrozumiałość wobec dzieci w odniesieniu do braków w wiedzy i zaległościach, pomoc w nadrobieniu zaległości, pomoc w odbudowaniu relacji pomiędzy uczniami, informowanie o trudnościach i postępach edukacyjnych dzieci.

Obawy kadry pedagogicznej: trudności związane z relacjami między uczniami, trudności związane z brakami w wiedzy uczniów, trudności związane z realizacją podstawy programowej, zanik więzi społecznych pomiędzy uczniami, uzależnienie dzieci od sprzętów elektronicznych i Internetu.

Oczekiwania kadry pedagogicznej wobec rodziców: współpraca, wzajemne informowanie o trudnościach uczniów, zapewnienie dzieciom sprzyjających warunków do nauki, udzielanie dzieciom wsparcia i wyrozumiałości, dopilnowanie dzieci odnośnie systematyczności i obowiązkowości.

Oczekiwania kadry pedagogicznej wobec uczniów to: systematyczność wobec obowiązków szkolnych, współpraca z nauczycielami oraz innymi uczniami, systematyczne nadrabianie zaległości szkolnych i uzupełnianie wiedzy, zgłaszanie wszelkich trudności i wątpliwości nauczycielom.

Ponadto, zarówno rodzice, uczniowie jak i kadra pedagogiczna wykazują potrzebę wsparcia i pomocy ze strony pedagogów oraz psychologa szkolnego, a także Dyrekcji szkoły w niwelowaniu trudności, jakie stały się konsekwencją nauczania zdalnego. Niewątpliwie ważne jest także wzajemne wsparcie wewnątrz wymienionych grup.

Rekomendacje z raportu Instytutu Profilaktyki Zintegrowanej na zlecenie MEN

Raport autorstwa dr Szymona Grzelaka i mgr Doroty Żytka pt.: „ Jak wspierać uczniów po roku epidemii? Wyzwania i rekomendacje dla wychowania, profilaktyki i zdrowia psychicznego” oparty jest na wynikach badań, przeprowadzonych wśród uczniów, rodziców i nauczycieli w okresie 04.2020 – 01.2021.

Wniosek podstawowy z badań: Trwający od roku czas epidemii COVID-19 i związany z nim reżim sanitarny (zwłaszcza aspekt izolacji społecznej) doprowadził do znaczącego osłabienia kondycji psychicznej uczniów. Zjawisko to może się nadal pogłębiać – i to nawet w optymistycznym przypadku szybkiego wygaśnięcia epidemii. Powoduje to palącą potrzebę objęcia dzieci i młodzieży wsparciem wychowawczym, profilaktycznym i pomocowym w różnorodnych formach i na jak najszerzą skalę.

Wniosek 1: Wyniki badań pokazują sukcesywne pogarszanie się kondycji psychicznej uczniów w kolejnych fazach epidemii.

Wniosek 2: Najważniejszym czynnikiem chroniącym zdrowie psychiczne uczniów w czasie epidemii jest wielkość, jakość i dostępność sieci wsparcia (rodzina, rówieśnicy, nauczyciele i wychowawcy, specjaliści w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej, itp.).

Wniosek 3: Obniżenie kondycji psychicznej dzieci i młodzieży w czasie epidemii i izolacji jest czynnikiem sprzyjającym wzrostowi zachowań ryzykownych i problemowych zarówno w czasie jej trwania, jak i po zakończeniu.

Wniosek 4: Istnieje udokumentowany badaniami związek pomiędzy kondycją psychiczną młodzieży a przestrzeganiem reguł sanitarnych. Im gorsza kondycja psychiczna, tym słabsze przestrzeganie zasad. Oznacza to, że działania na rzecz poprawy kondycji psychicznej młodzieży mogą także poprawić bezpieczeństwo epidemiczne.

Wniosek 5: Wypełnianie roli wychowawczej przez rodziców i nauczycieli jest w czasie epidemii znacznie utrudnione. Wynika to z dodatkowych obciążeń i stresów związanych z zagrożeniami epidemicznymi, ale także z izolacją, zdalnym nauczaniem i pracą zdalną.

Wniosek 6: Badania lokalnych środowisk szkolnych z czasu epidemii pokazują, że w relacjach między uczniami, rodzicami i nauczycielami dzieje się wiele wzajemnego dobra, pomimo trudności, uciążliwości i obaw, których wszyscy doświadczają.

Wniosek 7: W systemie edukacji jednym z ważnych narzędzi oddziaływania wychowawczego jest lekcja wychowawcza. W świetle badań większość uczniów widzi potrzebę takich lekcji oraz wyraża konkretne potrzeby dotyczące jej treści i formy.

Wniosek 8: Wyniki badań ewaluacyjnych wybranych programów profilaktycznych online potwierdzają skuteczność tych programów w umacnianiu kondycji psychicznej uczniów oraz to, że także działania zdalne mogą być efektywne, przy spełnieniu określonych warunków.

Rekomendacja Główna:

A. Działania wychowawcze, profilaktyczne i pomocowe na rzecz wsparcia psychicznego dzieci i młodzieży powinny stać się priorytetem systemu edukacji zarówno w obecnej fazie pandemii, jak w okresie bezpośrednio po jej wygaśnięciu.

B. Przywrócenie od dawna zaburzonej równowagi między przewartościowanym nauczaniem a niedowartościowanym wychowaniem uzupełnianym o profilaktykę nie powinno mieć charakteru tymczasowego lecz powinno pozostać w systemie edukacji jako trwała zmiana.

Rekomendacja 1: Konieczne jest objęcie troską i wsparciem psychicznym nie tylko tych uczniów, którzy aktualnie znajdują się w bardzo złej kondycji psychicznej, ale całej populacji dzieci i młodzieży. Jest to podstawowy warunek uniknięcia zapaści systemu pomocy psychologiczno-pedagogicznej i psychiatrycznej. Tylko w ten sposób możemy zapobiec stałemu powiększaniu się grupy uczniów wymagających pomocy specjalistycznej.

Rekomendacja 2: Konieczne jest wprowadzenie rozwiązań systemowych ułatwiających jak najpełniejsze wykorzystanie potencjału leżącego w naturalnych zasobach wsparcia dostępnych w najbliższym otoczeniu dzieci i młodzieży (rodzice i rodzina, nauczyciele i wychowawcy, pedagog i psycholog szkolny, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, sprawdzone programy profilaktyczne i realizujące je podmioty). Tylko wykorzystanie wszystkich dostępnych form wsparcia umożliwi realizację tak szerokiego zakresu oddziaływań, jaki jest potrzebny. Nie wystarczy zwiększanie ilości i dostępności specjalistów (pedagogów, psychologów, psychiatrów, psychoterapeutów). Konieczne jest poszerzanie kompetencji i wiary we własny wpływ osób oddziałujących w skali najbardziej masowej (rodzice, nauczyciele i wychowawcy).

Rekomendacja 3: W obecnej sytuacji konieczne jest dostosowanie wymagań związanych z realizacją podstawy programowej do zmniejszonej efektywności kształcenia wynikającej z osłabionej kondycji psychicznej uczniów oraz niższej efektywności nauczania zdalnego. Rodzicom i nauczycielom stworzy to lepsze warunki do wspierania psychicznego dzieci i młodzieży, a uczniom ułatwi korzystanie z tego wsparcia. Po roku trwania pandemii COVID-19 i zmieniających się rygorów reżimu sanitarnego troska o kondycję psychiczną dzieci i młodzieży powinna mieć pierwszeństwo przed troską o pełną realizację podstawy programowej.

Rekomendacja 4: Należy zlecić szybkie i sprawne przeprowadzenie analizy obciążeń nauczycieli, wychowawców i pedagogów związanych z dokumentacją i sprawozdawczością w celu sprawdzenia czy istnieje możliwość choćby częściowego zmniejszenia ilości czasu i energii poświęcanej przez kadre pedagogiczną szkół na tego typu zadania. Jeśli analiza wykaże możliwość redukcji niektórych wymagań formalnych, należy to uwzględnić i zmienić odpowiednie wymagania czy procedury. Jeżeli analiza wykaże, że nie ma racjonalnych przesłanek dla zmniejszenia nakładu pracy kadry pedagogicznej na zadania dokumentacyjno-sprawozdawcze, to należy ten wniosek wraz z uzasadnieniem przekazać dyrektorom szkół i nauczycielom. Nawet samo podjęcie próby wyjścia naprzeciw zgłaszanym przez nauczycieli uciążliwościom w tym zakresie jest czymś ważnym, bo może pozytywnie wpłynąć na morale i akceptację konieczności prowadzenia dokumentacji w jej obecnym kształcie.

Czas i siły nauczycieli i wychowawców na pełne troski indywidualne relacje z uczniami i życzliwe relacje z klasami jest obecnie bezcenny.

Rekomendacja 5: Należy zapewnić równowagę pomiędzy wymogami reżimu sanitarnego a działaniami chroniącymi zdrowie psychiczne uczniów. Skutki zakażenia COVID-19 nie są jedynym zagrożeniem czasu epidemii, a jeśli chodzi o dzieci i młodzież nie są głównym zagrożeniem. Największe niebezpieczeństwo dla uczniów wiąże się z konsekwencjami psychicznymi i rozwojowymi. Rozwiązania wdrażane w systemie edukacji powinny uwzględniać w tej samej mierze wymagania sanitarne, co wymagania związane z ochroną zdrowia psychicznego i fizycznego oraz wspieraniem rozwoju osobistego i społecznego uczniów. Właściwa troska o kondycję psychiczną uczniów wymaga umożliwienia im udziału w zajęciach wychowawczych i programach profilaktycznych w okresie nauki zdalnej, hybrydowej i stacjonarnej, ale także stworzenia możliwości realizacji pasji, zażywania ruchu na świeżym powietrzu, kontaktu z przyrodą, udziału w zajęciach sportowych, kontaktu offline z innymi. Rozszerzenie oferty takich zajęć należy wprowadzać metodami zapewniającymi bezpieczeństwo epidemiczne, a nie całkowicie z nich rezygnować. Im szersza będzie gama zajęć dających okazję do wsparcia psychicznego oraz zdrowego rozwoju w różnych dziedzinach, tym mniej będzie dzieci i młodzieży potrzebującej profesjonalnej pomocy psychologicznej.

Rekomendacja 6: Zalecany jest jak najszybszy powrót do nauczania stacjonarnego lub przynajmniej hybrydowego wszystkich uczniów (jeśli nie w całej Polsce, to choćby w pojedynczych regionach, jeśli tylko względy epidemiologiczne na to pozwolą). W szczególności wskazany jest powrót do szkół uczniów klas maturalnych i klas ósmych, które poddane są silniejszej presji i mają większe obawy o przyszłość niż inne roczniki.

Rekomendacja 7: Należy w pełni wykorzystać potencjał zawarty w pracy wychowawczo-profilaktycznej wychowawców szkolnych i w lekcjach wychowawczych. Wsparcie psychiczne ze strony wychowawców to działanie o skali najbardziej masowej. Konieczne jest uświadomienie wychowawcom ich roli i wpływu oraz wskazanie prostych sposobów troski o kondycję psychiczną uczniów (zwykle rozmowy, zainteresowanie przeżyciami uczniów, proste zabawy integracyjne, wstępne rozpoznanie dotyczące liczby uczniów o bardzo złej kondycji psychicznej, którzy mogą wymagać większej pomocy). Docenienie roli wychowawcy jest pilną potrzebą czasu epidemii, ale może stanowić ważny krok w trwałej odbudowie ETOSU WYCHOWAWCY, który jest głęboko zakorzeniony w polskiej tradycji i kulturze, a który w ostatnich dziesięcioleciach stopniowo zanikał.

Rekomendacja 8: Konieczna jest bardziej intensywna, dwustronna współpraca nauczycieli i wychowawców (którzy są najbliższymi uczniami) z pedagogiem/psychologiem szkolnym oraz pracownikami poradni psychologiczno-pedagogicznych. Od nauczycieli i wychowawców wymaga to sprawnego przekazywania informacji o zaobserwowanych problemach oraz gotowości do podwyższania własnych kompetencji wychowawczych i psychologicznych.

Rekomendacja 9: Niezbędna jest szeroka realizacja skutecznych i sprawdzonych programów profilaktycznych, które pomogą zapobiec odreagowywaniu stresów czasu epidemii w szkodliwe sposoby i „rozhamowaniu” po rozluźnieniu reżimu sanitarnego, zakończeniu okresu izolacji i powrotu dzieci i młodzieży do grup rówieśniczych.

Rekomendacja 10: W okresie II semestru roku szkolnego 2020/2021 i I semestru roku szkolnego 2021/2022 potrzebna jest maksymalna intensyfikacja działań mających na celu: a. podniesienie kondycji psychicznej uczniów, b. zbudowanie dobrych relacji i ponowną integrację klas, c. pomoc w adaptacji do rytmu nauki stacjonarnej lub hybrydowej (a być może także pomoc w adaptacji do kolejnego okresu zamknięcia szkół). Potrzebne są nie tylko działania skierowane do samych uczniów, ale także warsztaty i materiały edukacyjne dla rodziców czy szkolenia dla nauczycieli.

Rekomendacja 11: Konieczne jest podjęcie konkretnych działań mających na celu troskę o dobre wzajemne relacje w środowisku szkolnym pomiędzy jego głównymi podgrupami: uczniami, rodzicami i nauczycielami. Każda forma działania wzmacniającego kondycję psychiczną uczniów będzie wdrażana pełniej, sprawniej i z lepszymi efektami, jeśli relacje pomiędzy nauczycielami, rodzicami i uczniami będą oparte na życzliwości oraz zaufaniu. Doświadczenia praktyczne pokazują, że w szkołach, w których panuje atmosfera nieufności i wzajemnego obwiniania, wzrasta ryzyko pozornej realizacji celów wychowawczych, profilaktycznych czy też związanych ze wsparciem psychicznym.

Rekomendacja 12: W całkowitej nowej sytuacji epidemii, nauczania zdalnego, nauczania hybrydowego i spodziewanego powrotu do nauczania stacjonarnego bardzo potrzebne jest zbieranie dobrych praktyk dotyczących konkretnych działań i sposobów wsparcia wychowawczego, profilaktycznego i pomocowego oraz zorganizowanie ich wymiany na poziomie ogólnopolskim, regionalnym i lokalnym.

Rekomendacja 13: Wprowadzając rozwiązania systemowe umożliwiające realizację priorytetu związanego z wychowaniem, profilaktyką i wsparciem psychicznym uczniów należy dopuścić elastyczną możliwość decydowania o konkretnych formach i wariantach ich wdrażania przez poszczególnych dyrektorów szkół.

Rekomendacja 14: Opracowując rozwiązania systemowe nie można zapomnieć o tych uczniach, których czas epidemii skonfrontował z nietypowymi, szczególnymi problemami wynikającymi z ich sytuacji życiowej, rodzinnej, prawnej lub zdrowotnej.

Bardzo niepokoją zmiany, które w świetle przeprowadzonych analiz należy przypisać wpływowi czasu epidemii:

- wzrost odsetka młodzieży, która odczuwała często lub przez cały czas poczucie osamotnienia (z poziomu 21% przed epidemią do 28% w czasie epidemii w całej grupie badanej, a u dziewcząt z poziomu 30% osamotnionych przed epidemią do 43% w czasie epidemii);
- wzrost odsetka młodzieży, która w okresie ostatniego miesiąca odczuwała stres szkolny codziennie lub co drugi dzień (dziewczeta - przed epidemią 44% w czasie epidemii 57% , chłopcy – przed epidemią 31%, w czasie epidemii - 39% ;
- wzrost odsetka dziewcząt, które w ostatnim tygodniu często lub cały czas odczuwały przygnębienie (przed epidemią – 34%, w czasie epidemii - 45%); • wzrost odsetka dziewcząt deklarujących odczuwanie myśli samobójczych co najmniej dwukrotnie w okresie ostatniego miesiąca (z poziomu 12% przed epidemią, do poziomu 17% w czasie epidemii);

- wzrost odsetka dziewcząt, które mając osobisty problem w okresie ostatnich 30 dni, nie powiedziały nikomu o tym problemie (przed epidemią – 26%, w czasie epidemii 34%) oraz wzrost odsetka dziewcząt, które zwierzyły się komuś z problemu, ale rozmowa ta nie była pomocna (przed epidemią – 33%, w czasie epidemii - 40%);
- ponad 2-krotny wzrost liczby osób często doświadczających cyberprzemocy (doświadczanie cyberprzemocy 3 razy lub więcej w okresie ostatniego miesiąca przed badaniem) zarówno wśród dziewcząt, jak i wśród chłopców (z poziomu 2% do poziomu 5%);

Na pytanie o to czyje wsparcie w zdalnym nauczaniu było dla badanych uczniów najbardziej pomocne, na pierwszym miejscu wskazują rodziców (54%), na drugim miejscu kolegów i koleżanki (49%), a na trzecim miejscu nauczycieli (30%). Pokazuje to, że w kryzysowej sytuacji epidemii istotne są nie tylko relacje z dorosłymi, którzy mogą wesprzeć, ale także z rówieśnikami. Świadomość tego faktu jest potrzebna wychowawcom, którzy powinni wspierać inicjatywy na rzecz organizacji samopomocy w klasach. Bez umiejętnego zaangażowania wychowawców wsparcie rówieśnicze może trafiać głównie do osób lubianych w grupie, a omijać uczniów mniej popularnych, a przez to bardziej samotnych i bardziej zagrożonych obniżeniem kondycji psychicznej.

W każdej sytuacji kryzysowej, która dotyka większych lub mniejszych grup ludzkich, stopień radzenia sobie z jej skutkami zależy od wzajemnych relacji. Im relacje lepsze i bardziej życzliwe, im więcej wzajemnej pomocy i dowodów, że mogą liczyć na innych, tym lepiej radzą sobie z życiem i kryzysem. Dobra atmosfera w klasie i akceptacja w klasie chronią przed przemocą, depresją oraz zmniejszają zagrożenie seksualizacją i korzystaniem z pornografii.

Jedną z najważniejszych inwestycji potrzebnych w czasie epidemii jest dbanie o wzajemne relacje, o atmosferę w domu i w szkole, a także o klimat współpracy w społeczności szkolnej obejmującej uczniów, rodziców i nauczycieli.

II. MISJA SZKOŁY

Szkoła wspiera rodziców (jako „rodziców” w tym dokumencie rozumie się również prawnych opiekunów dziecka) w wychowaniu i edukacji dziecka zgodnie z chrześcijańską wizją osoby ludzkiej, akcentując niezwykłą wartość i indywidualność każdego dziecka oraz zwracając w tej misji uwagę na konieczność współodpowiedzialności i zaangażowania całej wspólnoty szkolnej. Realizując swoją misję, Szkoła dba o harmonijny i wszechstronny rozwój Ucznia w wymiarze intelektualnym, poznawczym, społecznym, uczuciowym, duchowym i fizycznym.

Misją szkoły jest kształcenie i wychowanie w duchu wartości i poczuciu odpowiedzialności, miłości ojczyzny oraz poszanowania dla polskiego dziedzictwa kulturowego, przy jednoczesnym otwarciu się na wartości kultur Europy i świata, kształtowanie umiejętności nawiązywania kontaktów z rówieśnikami, także przedstawicielami innych kultur. Szkoła zapewnia pomoc psychologiczną i pedagogiczną uczniom. Misją szkoły jest uczenie wzajemnego szacunku i uczciwości jako postawy życia w społeczeństwie i w państwie, w duchu przekazu dziedzictwa kulturowego i kształtowania postaw patriotycznych, a także budowanie pozytywnego obrazu szkoły poprzez kultywowanie i tworzenie jej tradycji. Misją szkoły jest także przeciwdziałanie pojawianiu się zachowań ryzykownych, kształtowanie postawy odpowiedzialności za siebie i innych oraz troska o bezpieczeństwo uczniów, nauczycieli i rodziców.

Wysoki priorytet ma także profilaktyka i działania pomocowe na rzecz wsparcia psychicznego uczniów w trakcie i po wygaśnięciu epidemii COVID-19.

III. SYLWETKA ABSOLWENTA

Dążeniem Szkoły jest przygotowanie uczniów do efektywnego funkcjonowania w życiu społecznym oraz podejmowania samodzielnych decyzji w poczuciu odpowiedzialności za własny rozwój. Szkoła podejmuje powyższe starania, aby jej absolwent:

- zdobył zasób wiadomości i umiejętności potrzebnych do poznawania i rozumienia świata, radzenia sobie w codziennych sytuacjach oraz kontynuowania nauki;
- przyjmował jako swój, chrześcijański system wartości;
- umiał nawiązywać właściwe relacje z innymi oparte na wzajemnym szacunku i zaufaniu;
- odpowiedzialnie podejmował decyzje i potrafił ponosić konsekwencje dokonywanych wyborów;
- miał prawdziwy obraz samego siebie, umiał krytycznie spojrzeć na siebie i świat;
- potrafił odważnie wyrażać swoje zdanie bez atakowania innych;
- umiał radzić sobie z uczuciami, własnymi i cudzymi;
- potrafił twórczo, odważnie i odpowiedzialnie rozwiązywać napotkane problemy;
- korzystał z różnych źródeł wiedzy i informacji, racjonalnie wykorzystywał narzędzia i technologie informatyczne,
- był uczciwy, odważny i prawdomówny;
- był wrażliwy na cierpienie człowieka;
- był odpowiedzialny za własne środowisko, świadomy swojej przynależności regionalnej i narodowej;
- był aktywny poznawczo, ciekawy świata, ambitny i pracowity;
- cenił rodzinę;
- prowadził zdrowy i aktywny tryb życia,
- posiadał wiedzę na temat współczesnych zagrożeń społecznych i cywilizacyjnych, mógł podejmować odpowiedzialne decyzje w trosce o bezpieczeństwo własne i innych,
- przestrzegał zasad bezpieczeństwa i higieny życia, a także ochrony przed chorobami zakaźnymi (np. COVID-19),
- znał zasady ochrony zdrowia psychicznego (w tym w sytuacji kryzysowej wywołanej epidemią COVID-19) oraz czynniki chroniące przed zagrożeniami wynikającymi z długotrwałej izolacji społecznej i reżimu sanitarnego,
- rozumiał związek między pogorszeniem się stanu zdrowia psychicznego a podejmowaniem zachowań ryzykownych i problemów z tym związanych (np. stosowanie substancji psychoaktywnych, przemoc, uzależnień behawioralnych).

IV. CELE PROGRAMU WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNEGO

Działalność wychowawcza w szkole polega na prowadzeniu działań z zakresu promocji zdrowia oraz wspomaganiu ucznia w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze:

- 1) **fizycznej** – ukierunkowanej na zdobycie przez ucznia wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowanie zachowań prozdrowotnych, w tym w zakresie przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się epidemii COVID-19,
- 2) **psychicznej** – ukierunkowanej na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, osiągnięcie właściwego stosunku do świata, poczucia siły, chęci do życia i witalności, ukształtowanie postaw sprzyjających rozwijaniu własnego potencjału, kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi uczniów, zdrowiu i dobrej kondycji psychicznej, poszerzanie kompetencji i świadomości znaczenia wsparcia w sytuacji kryzysowej osób z najbliższego otoczenia uczniów (rodziców, nauczycieli i wychowawców, specjalistów w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej, rówieśników),
- 3) **społecznej** – ukierunkowanej na kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym, opartej na umiejętności samodzielnej analizy wzorów i norm społecznych oraz dokonywania wyborów, a także doskonaleniu umiejętności wypełniania ról społecznych, kreowanie postaw pro społecznych w sytuacji kryzysowej (np. epidemia COVID-19),
- 4) **aksjologicznej** – ukierunkowanej na zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości, w tym docenienie znaczenia zdrowia oraz poczucia sensu istnienia, rozwijanie poczucia odpowiedzialności społecznej w sytuacjach kryzysowych zagrażających całemu społeczeństwu (np. rozprzestrzenianie się epidemii COVID-19).

Działalność wychowawcza obejmuje w szczególności cele:

- 1) współdziałanie całej społeczności szkoły na rzecz kształtowania u uczniów wiedzy, umiejętności i postaw określonych w sylwetce absolwenta,
- 2) kształtowanie hierarchii systemu wartości, w którym zdrowie i odpowiedzialność za własny rozwój należą do jednych z najważniejszych wartości w życiu, a decyzje w tym zakresie podejmowane są w poczuciu odpowiedzialności za siebie i innych,
- 3) współpracę z rodzicami lub opiekunami uczniów w celu budowania spójnego systemu wartości oraz kształtowania postaw prozdrowotnych i promowania zdrowego stylu życia oraz zachowań proekologicznych,
- 4) wzmacnianie wśród uczniów i wychowanków więzi ze szkołą oraz społecznością lokalną,
- 5) kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole lub placówce, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczniów i nauczycieli, wychowanków i wychowawców, a także nauczycieli, wychowawców i rodziców lub opiekunów, w tym wzmacnianie więzi z rówieśnikami oraz nauczycielami i wychowawcami,
- 6) doskonalenie umiejętności nauczycieli i wychowawców w zakresie budowania podmiotowych relacji z uczniami oraz ich rodzicami lub opiekunami oraz warsztatowej pracy z grupą uczniów,
- 7) wzmacnianie kompetencji wychowawczych nauczycieli i wychowawców oraz rodziców lub opiekunów,
- 8) kształtowanie u uczniów postaw prospołecznych, w tym poprzez możliwość udziału w działaniach z zakresu wolontariatu, sprzyjających aktywnemu uczestnictwu uczniów w życiu społecznym,
- 9) przygotowanie uczniów do aktywnego uczestnictwa w kulturze i sztuce narodowej i światowej,
- 10) wspieranie edukacji rówieśniczej i programów rówieśniczych mających na celu modelowanie postaw prozdrowotnych i prospołecznych

- 11) wykształcenie u uczniów, nauczycieli i rodziców postrzegania sytuacji kryzysowych jako szansy na „zmianę” mogącą przynieść trwałe wartości, np. umiejętność zapobiegania bezradności będącej początkiem pogorszenia kondycji psychicznej człowieka i jej negatywnych skutków.

Działalność edukacyjna w szkole ma na celu stałe poszerzanie i ugruntowywanie wiedzy i umiejętności u uczniów, ich rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców z zakresu promocji zdrowia i zdrowego stylu życia, w szczególności na temat wpływu sytuacji kryzysowej (np. wywołanej pandemią COVID-19) na funkcjonowanie każdego człowieka oraz możliwości uzyskania pomocy w szkole i poza szkołą.

Działalność informacyjna w szkole ma na celu dostarczanie rzetelnych i aktualnych informacji, dostosowanych do wieku oraz możliwości psychofizycznych odbiorców, na temat zagrożeń i rozwiązywania problemów związanych z używaniem środków odurzających, substancji psychoaktywnych, i innych zagrożeń cywilizacyjnych oraz wpływu niskiego poziomu kondycji psychicznej na funkcjonowanie w życiu, skierowanych do uczniów oraz ich rodziców lub opiekunów, a także nauczycieli i wychowawców oraz innych pracowników szkoły.

Działalność profilaktyczna w szkole polega na realizowaniu działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej. Działania te mają na celu w szczególności:

- 1) realizowanie wśród uczniów i wychowanków oraz ich rodziców lub opiekunów programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego dostosowanych do potrzeb indywidualnych i grupowych oraz realizowanych celów profilaktycznych,
- 2) przygotowanie oferty zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia, jako alternatywnej pozytywnej formy działalności zaspakajającej ważne potrzeby, w szczególności potrzebę podniesienia samooceny, sukcesu, przynależności i satysfakcji życiowej,
- 3) kształtowanie i wzmacnianie norm przeciwnych używaniu środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych przez uczniów, a także norm przeciwnych podejmowaniu innych zachowań ryzykownych,
- 4) poszerzenie kompetencji osób oddziałujących na uczniów (nauczycieli, rodziców, wychowawców, specjalistów) w zakresie wczesnego rozpoznawania objawów depresji,
- 5) doskonalenie zawodowe nauczycieli i wychowawców w zakresie realizacji szkolnej interwencji profilaktycznej w przypadku podejmowania przez uczniów i wychowanków zachowań ryzykownych,
- 6) włączanie, w razie potrzeby, w indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny, o którym mowa w art. 127 ust. 3 ustawy Prawo oświatowe, działań z zakresu przeciwdziałania używaniu środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych.

W bieżącym roku szkolnym najważniejsze działania w pracy wychowawczej są ukierunkowane na:

- wspomaganie rozwoju ucznia w sferze emocjonalnej, społecznej i twórczej,
- wzbudzanie poczucia przynależności do grupy,
- odbudowanie i umacnianie u uczniów prawidłowego funkcjonowania w grupie społecznej w szkole, klasie (reintegracja),
- utrwalanie u uczniów świadomego respektowania reguł sanitarnych przyjętych na czas epidemii COVID-19,
- rozbudzanie poczucia własnej wartości, wiary we własne siły i możliwości,
- budowanie poczucia tożsamości regionalnej i narodowej,

- przeciwdziałanie przemocy, agresji i uzależnieniom,
- przeciwdziałanie pojawianiu się zachowań ryzykownych,
- troska o szeroko pojęte bezpieczeństwo podopiecznych, nauczycieli i rodziców.

Zadania profilaktyczne programu są ukierunkowane na:

- zapoznanie z normami zachowania obowiązującymi w szkole,
- znajomość zasad ruchu drogowego – bezpieczeństwo w drodze do szkoły,
- promowanie zdrowego stylu życia,
- kształtowanie nawyków prozdrowotnych,
- rozpoznawanie sytuacji i zachowań ryzykownych, w tym korzystanie ze środków psychoaktywnych (lekarstw bez wskazań lekarskich, papierosów, alkoholu i narkotyków),
- eliminowanie z życia szkolnego agresji i przemocy rówieśniczej,
- niebezpieczeństwa związane z nadużywaniem komputera, Internetu, telefonów komórkowych i telewizji,
- wzmacnianie poczucia własnej wartości uczniów, podkreślanie pozytywnych doświadczeń życiowych, pomagających młodym ludziom ukształtować pozytywną tożsamość,
- uczenie sposobów wyrażania własnych emocji i radzenia sobie ze stresem
- uczenie dbałości o zdrowie psychiczne oraz wzmacnianie poczucia oparcia w najbliższym środowisku (rodzina, nauczyciele, specjaliści) w sytuacjach trudnych.

V. STRUKTURA ODDZIAŁYWAŃ WYCHOWAWCZYCH

1. Dyrektor szkoły:

- stwarza warunki dla realizacji procesu wychowawczego w szkole,
- sprawuje opiekę nad uczniami oraz stwarza warunki harmonijnego rozwoju psychofizycznego poprzez aktywne działania prozdrowotne, dba o prawidłowy poziom pracy wychowawczej i opiekuńczej szkoły,
- inspirowanie nauczycieli do poprawy istniejących lub wdrożenia nowych rozwiązań w procesie kształcenia, przy zastosowaniu innowacyjnych działań programowych, organizacyjnych lub metodycznych, których celem jest rozwijanie kompetencji uczniów,
- stwarza warunki do działania w szkole lub placówce: wolontariuszy, stowarzyszeń i innych organizacji, w szczególności organizacji harcerskich, których celem statutowym jest działalność wychowawcza lub rozszerzanie i wzbogacanie form działalności dydaktycznej, wychowawczej, opiekuńczej i innowacyjnej szkoły,
- współpracuje z zespołem wychowawców, pedagogiem, psychologiem szkolnym, oraz Samorządem Uczniowskim, wspomaga nauczycieli w realizacji zadań,
- czuwa nad realizowaniem przez uczniów obowiązku szkolnego,
- nadzoruje zgodność działania szkoły ze statutem, w tym dba o przestrzeganie zasad oceniania, praw uczniów, kompetencji organów szkoły,

- motywuje nauczycieli i specjalistów do opracowania modelu wsparcia i pomocy uczniom przeżywającym trudności psychiczne,
- stwarza warunki do poszukiwania optymalnych rozwiązań w zakresie budowania systemu działań wspierających kondycję psychiczną uczniów,
- inspiruje wszystkie grupy społeczności szkolnej do budowania dobrych wzajemnych relacji w środowisku szkolnym, jako czynnika zwiększającego skuteczność i efektywność udzielanego wsparcia,
- stwarza warunki do przestrzegania w szkole „Wytycznych MEiN, MZ i GIS” obowiązujących w okresie pandemii, zapewnia równowagę pomiędzy wymaganiami reżimu sanitarnego a działaniami chroniącymi zdrowie psychiczne uczniów,
- dostosowuje ofertę zajęć pozalekcyjnych do oczekiwań uczniów w celu stworzenia warunków do realizacji pasji, udziału z zajęciach sportowych, kontaktu z przyrodą, a także kontaktu bezpośredniego uczniów ze sobą, z zachowaniem zasad sanitarnych,
- dokonuje analizy obciążeń nauczycieli, wychowawców i pedagogów czynnościami formalnymi (np. prowadzeniem dokumentacji uzupełniającej, sprawozdań), w miarę możliwości redukuje ich ilość, analizuje dotychczasowe procedury i regulaminy, aby odciążyć kadrę na rzecz tworzenia warunków do nawiązywania indywidualnych relacji z uczniami i klasami,
- czuwa nad wykorzystaniem lekcji wychowawczych do budowania systemu wsparcia psychicznego uczniów,
- czuwa nad intensyfikowaniem współpracy nauczycieli i wychowawców z pedagogiem, psychologiem szkolnym oraz pracownikami poradni psychologiczno-pedagogicznych w celu szybkiego i skutecznego reagowania na zaobserwowane problemy uczniów,
- czuwa nad wykonywaniem zadań przez specjalistów szkoły – pedagoga, psychologa i innych specjalistów – powinni aktywnie włączać się do bezpośredniej pracy profilaktycznej i bezpośredniego wsparcia uczniów i rodziców, służyć doradztwem dla nauczycieli, wspierać ich w identyfikowaniu problemów uczniów i prowadzeniu z uczniami zajęć wspierających, integracyjnych, profilaktycznych,
- inicjuje utworzenie systemu wsparcia nauczycieli, wychowawców, innych psychologów czy pedagogów, którym trudno jest wspierać uczniów z uwagi na to, że sami przeżywają stan silnego przygnębienia epidemią, przemęczenia lub przechodzą inny kryzys psychiczny,
- nadzoruje realizację Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego.

2. Rada pedagogiczna:

- uczestniczy w diagnozowaniu pracy wychowawczej szkoły i potrzeb w zakresie działań profilaktycznych, w tym w zakresie działań wspierających kondycję psychiczną uczniów po okresie długotrwałej nauki zdalnej i izolacji od bezpośrednich kontaktów z rówieśnikami,
- dostosowuje wymagania związane z realizacją podstawy programowej do zmniejszonej efektywności kształcenia wynikającej z osłabionej kondycji psychicznej uczniów oraz niższej efektywności zdalnego nauczania,
- dokonuje wyboru programów profilaktycznych wspierających uczniów psychicznie i uczących umiejętności radzenia sobie z wyzwaniem czasu epidemii oraz adaptacji do zmieniających się warunków nauki,
- opracowuje projekt programu wychowawczo-profilaktycznego i uchwała go w porozumieniu z Radą rodziców,

- opracowuje i zatwierdza dokumenty i procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją i przestępczością, a także depresją,
- uczestniczy w realizacji Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego,
- uczestniczy w ewaluacji Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego.

3. Nauczyciele:

- współpracują z wychowawcami klas, innymi nauczycielami, pedagogiem, psychologiem, innymi specjalistami w zakresie realizacji zadań wychowawczych i profilaktycznych, uczestniczą w realizacji Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego,
- reagują na obecność w szkole osób obcych, które swoim zachowaniem stwarzają zagrożenie dla ucznia,
- reagują na przejawy depresji, agresji, niedostosowania społecznego i uzależnień uczniów,
- przestrzegają obowiązujących w szkole procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją i przestępczością, a także depresją i innymi negatywnymi skutkami epidemii COVID-19,
- przestrzegają reguł sanitarnych określonych w „Wytycznych MEiN, MZ, GIS”, obowiązujących w szkole w okresie epidemii COVID-19,
- udzielają uczniom pomocy w przewyciężaniu niepowodzeń szkolnych, skutków długotrwałej izolacji społecznej, ograniczeń i nieprzewidywalnych zmian związanych z epidemią COVID-19,
- zapewniają atmosferę współpracy, zaufania, otwartości, wzajemnego wspomagania,
- kształcą i wychowują dzieci w duchu patriotyzmu i demokracji,
- rozmawiają z uczniami i rodzicami o zachowaniu i frekwencji oraz postępach w nauce na swoich zajęciach,
- wspierają zainteresowania, pasje i rozwój osobowy ucznia,

4. Wychowawcy klas:

- diagnozują sytuację wychowawczą w klasie, zapewniają atmosferę współpracy, zaufania, otwartości, wzajemnego wspomagania,
- rozpoznają potrzeby uczniów w zakresie ochrony zdrowia psychicznego, w tym zagrożenia wynikające z długotrwałej izolacji społecznej w okresie epidemii COVID-19,
- rozpoznają indywidualne potrzeby rozwojowe uczniów, w tym czynników chroniących i czynników ryzyka, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z używaniem substancji psychotropowych, środków zastępczych oraz nowych substancji psychoaktywnych,
- na podstawie dokonanego rozpoznania oraz celów i zadań określonych w Szkolnym Programie Wychowawczo-Profilaktycznym opracowują plan pracy wychowawczej dla klasy na dany rok szkolny, uwzględniając specyfikę funkcjonowania zespołu klasowego i potrzeby uczniów,
- przygotowują sprawozdanie z realizacji planu pracy wychowawczej i wnioski do dalszej pracy,
- zapoznają uczniów swoich klas i ich rodziców z prawem wewnątrzszkolnym i obowiązującymi zwyczajami, tradycjami szkoły,
- są członkami zespołu wychowawców i wykonują zadania zlecone przez przewodniczącego zespołu,

- oceniają zachowanie uczniów swojej klasy, zgodnie z obowiązującymi w szkole procedurami - uwzględniają trudności w funkcjonowaniu uczniów w szkole wynikające z długotrwałego trwania w stanie epidemii COVID-19,
- współpracują z innymi nauczycielami uczącymi w klasie, rodzicami uczniów, pedagogiem szkolnym oraz specjalistami pracującymi z uczniami o specjalnych potrzebach,
- wspierają uczniów potrzebujących pomocy, znajdujących się w trudnej sytuacji,
- rozpoznają oczekiwania swoich uczniów i ich rodziców,
- dbają o dobre relacje uczniów w klasie, utrzymywanie kontaktów rówieśniczych, rozwijanie wzajemnej pomocy i współpracy grupowej,
- podejmują działania profilaktyczne w celu przeciwdziałania niewłaściwym zachowaniom podopiecznych,
- współpracują z sądem, policją, innymi osobami i instytucjami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży,
- podejmują działania w zakresie poszerzania własnych kompetencji wychowawczych.

5. Pedagog szkolny/psycholog:

- diagnozuje środowisko wychowawcze, w tym stan kondycji psychicznej uczniów,
- uczestniczy w poszukiwaniu nowych rozwiązań na rzecz budowania szkolnego systemu ochrony zdrowia psychicznego uczniów,
- zapewnia uczniom pomoc psychologiczną w odpowiednich formach,
- współpracuje z rodzicami uczniów potrzebującymi szczególnej troski wychowawczej lub stałej opieki, wsparcia psychologicznego,
- zabiega o różne formy pomocy wychowawczej i materialnej dla uczniów,
- współpracuje z rodzicami w zakresie działań wychowawczych i profilaktycznych, udziela pomocy psychologiczno-pedagogicznej rodzicom uczniów,
- współpracuje z placówkami wspierającymi proces dydaktyczno-wychowawczy szkoły i poszerzającymi zakres działań o charakterze profilaktycznym, w tym z poradnią psychologiczno-pedagogiczną,
- wspiera nauczycieli, wychowawców, inne osoby pracujące z uczniami w identyfikacji problemów uczniów, w tym wczesnych objawów depresji, a także w udzielaniu im wsparcia,
- rozwija współpracę z nauczycielami, wychowawcami, a także pracownikami poradni psychologiczno-pedagogicznych w celu szybkiego i skutecznego reagowania na zaobserwowane problemy uczniów,
- aktywnie włącza się do bezpośredniej pracy profilaktycznej i bezpośredniego wsparcia uczniów i rodziców, służy doradztwem dla nauczycieli, wspiera ich w identyfikowaniu problemów uczniów i prowadzeniu z uczniami zajęć wspierających, integracyjnych, profilaktycznych,
- wspiera nauczycieli, wychowawców, innych psychologów czy pedagogów, którym trudno jest wspierać uczniów w związku z tym, że sami przeżywają stan silnego przygnębienia epidemią, przemęczenia lub przechodzą inny kryzys psychiczny,

- promuje budowanie dobrych, wzajemnych relacji pomiędzy wszystkimi grupami społeczności szkolnej, jako czynnika zwiększającego skuteczność i efektywność udzielanego wsparcia.

6. Rodzice:

- współtworzą Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny,
- uczestniczą w diagnozowaniu pracy wychowawczej szkoły,
- uczestniczą w poszukiwaniu nowych rozwiązań na rzecz budowania szkolnego systemu ochrony zdrowia psychicznego uczniów,
- uczestniczą w zebraniach organizowanych przez szkołę,
- zasięgają informacji na temat swoich dzieci w szkole,
- współpracują z wychowawcą klasy, tutorem i innymi nauczycielami,
- dbają o właściwą formę spędzania czasu wolnego przez uczniów,
- Rada Rodziców – uchwała w porozumieniu z Radą Pedagogiczną Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny.

7. Samorząd uczniowski:

- jest inspiratorem i organizatorem życia kulturalnego uczniów szkoły, działalności oświatowej, sportowej oraz rozrywkowej zgodnie z własnymi potrzebami i możliwościami organizacyjnymi w porozumieniu z dyrektorem,
- uczestniczy w diagnozowaniu sytuacji wychowawczej szkoły,
- uczestniczy w poszukiwaniu nowych rozwiązań na rzecz budowania szkolnego systemu ochrony zdrowia psychicznego uczniów,
- współpracuje z Zespołem Wychowawców i Radą Pedagogiczną,
- prowadzi akcje pomocy dla potrzebujących kolegów,
- reprezentuje postawy i potrzeby środowiska uczniowskiego,
- propaguje ideę samorządności oraz wychowania w demokracji,
- dba o dobre imię i honor szkoły oraz wzbogaca jej tradycję,
- może podejmować działania z zakresu wolontariatu.

VI. PLAN DZIAŁAŃ WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNYCH W ROKU SZKOLNYM 2021/22

SFERA	Zadania	Forma realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
INTELEKTUALNA	1. Rozpoznanie i rozwijanie możliwości, uzdolnień i zainteresowań uczniów	Przeprowadzanie w klasach diagnoz i ankiet wstępnych, obserwacje podczas bieżącej pracy	Nauczyciele, wychowawcy, turyści	IX 2021-VI 2022

	2. Rozwijanie zainteresowań i zdolności uczniów	Przygotowanie propozycji zajęć w zespołach przedmiotowych, prowadzenie zajęć pozalekcyjnych, kół zainteresowań, warsztatów, konkursów, wyjscia do muzeum, teatru, na wystawy, udział w życiu kulturalnym miasta. Przygotowanie programów artystycznych na uroczystości szkolne, prezentowanie talentów na forum szkoły.	Nauczyciele, wychowawcy, tutorzy.	IX 2021-VI 2022 Zgodnie z planem zajęć prowadzonych przez konkretne osoby. Zgodnie z kalendarzem szkolnych uroczystości określających terminy i osoby odpowiedzialne.
	3. Rozwijanie umiejętności rozpoznawania własnych uzdolnień	Zajęcia z orientacji zawodowej	wychowawcy, Doradca zawodowy	IX 2021-VI 2022 Zgodnie z planem zajęć w poszczególnych klasach.
	4. Kształtowanie postawy odpowiedzialności za własny rozwój.	Tutoriale uczniowskie	tutorzy	IX 2021-VI 2022
	5. Lektury z charakterem – kształtowanie cnót i nawyków.	Innowacja pedagogiczna w klasach 1-3	Wychowawcy klas 1-3	IX 2021-VI 2022
	6. Podnoszenie efektów kształcenia poprzez uświadamianie wagi edukacji i wyników egzaminów zewn.	Lekcje wychowawcze poświęcone tej tematyce, szkolne konkursy wiedzy.	Nauczyciele i wychowawcy	IX 2021-VI 2022
	7. Uczenie planowania i dobrej organizacji własnej pracy.	Lekcje wychowawcze na temat sposobów zarządzania czasem.	Wychowawcy, pedagog szkolny	IX 2021-VI 2022 zgodnie z planem zajęć
MORALNA (DUCHOWA)	1. Rozwój poszanowania dziedzictwa narodowego i kształtowanie świadomości narodowej, regionalnej. Wskazywanie autorytetów i wzorców moralnych.	Świętowanie rocznic i wydarzeń patriotycznych, lekcje wychowawcze na temat patriotyzmu. Wycieczki tematyczne. Święto Patrona Szkoły. Jasełka szkolne.	Nauczyciele, wychowawcy	IX 2021-VI 2022 (17.09.2021 r. - Święto Św. Stanisława Kostki, patrona szkoły) styczeń 2022 – Jasełka szkolne

	<p>2. Całoroczna praca nad cnotami:</p> <p>wrzesień- porządek</p> <p>październik- samodzielność</p> <p>listopad- patriotyzm</p> <p>grudzień- hojność</p> <p>styczeń- pracowitość</p> <p>luty- życzliwość</p> <p>marzec- szczerść</p> <p>kwiecień- pokora</p> <p>maj- wdzięczność</p> <p>czerwiec- wytrwałość</p>	<p>Ważnym zadaniem wychowawczym Szkoły jest kształtowanie takich postaw, które będą porządkować uczucia i czyny wychowanków i pomogą im kierować się w postępowaniu rozumem i wiarą. Takie cnoty – zalety umysłu i woli umożliwią im prowadzenie życia moralnie dobrego i czerpanie z tego pokoju i radości.</p> <p>W Szkole uczniowie są zachęceni do regularnej pracy nad zaletami umysłu i woli. W każdym miesiącu pokazuje się uczniom, jak można pracować nad konkretną cnotę.</p>	Wychowawcy klas	IX 2021-VI 2022
	<p>3. Uczenie właściwego pojęcia tolerancji, odwagi w reagowaniu na niesprawiedliwość, krzywdę drugiego człowieka, agresję.</p>	<p>Warsztaty organizowane przez pedagoga szkolnego, prowadzone przez Fundację Edukacji Zdrowotnej i Psychoterapii pt. „Jak się obronić przed cyberprzemocą?”</p>	wychowawcy klas	I semestr roku szkolnego 2021/22
FIZYCZNA	<p>1. Promowanie zdrowego stylu życia</p>	<p>Dzień Sportu, zajęcia o zdrowym stylu odżywiania się oraz znaczeniu ruchu w życiu człowieka prowadzone przez wychowawców.</p>	nauczyciele WF, biologii, wychowawcy klas	IX 2021-VI 2022
SPOŁECZNA	<p>1. Kształtowanie przekonania o społecznym wymiarze istnienia osoby ludzkiej, a także o społecznym aspekcie bycia uczniem szkoły</p>	<p>Omówienie zasad statutu szkoły i regulaminów szkolnych.</p> <p>Lekcje wychowawcze poświęcone tej tematyce.</p>	wychowawcy	IX 2021

	<p>2. Uczenie działania zespołowego, tworzenia klimatu dialogu i efektywnej współpracy, umiejętności słuchania innych i rozumienia ich poglądów.</p>	<p>a) Warsztaty z zakresu komunikacji społecznej, pracy w zespole, funkcjonowania wśród innych, analizy sytuacji problemowych i możliwości ich konstruktywnego rozwiązywania</p> <p>b) Kurs mediacji/ tutoring rówieśniczego dla uczniów chętnych, prowadzony przez pedagoga szkolnego.</p>	<p>a) pedagog szkolny/ nauczyciel Wychowania do życia w rodzinie</p> <p>b) pedagog szkolny/koordynator tutoring w szkole</p>	<p>Zgodnie z programem zajęć w I semestrze</p>
	<p>3. Uczenie zasad samorządności i demokracji</p>	<p>Wybory do samorządu uczniowskiego/wybory samorządów klasowych, bieżąca kontrola ich działalności, wybory opiekuna samorządu uczniowskiego</p>	<p>opiekun samorządu</p>	<p>IX 2021</p>
	<p>4. Kształtowanie postawy szacunku wobec środowiska naturalnego</p>	<p>Udział w akcji sprzątanie świata</p> <p>Udział w akcjach charytatywnych na rzecz zwierząt, wycieczki krajoznawcze.</p>	<p>wychowawcy</p>	<p>IX 2021-VI 2022</p>
	<p>5. Kształtowanie aktywnej postawy wobec przyszłej pracy zawodowej oraz wymagań rynku pracy. Współpraca z Urzędem Pracy oraz innymi instytucjami w celu uzyskania informacji o sytuacji na lokalnym rynku pracy</p>	<p>Warsztaty dla klas VII-VIII, nauka poszukiwania pracy, analizy ofert, nauka wypełniania dokumentów związanych z podjęciem pracy zawodowej, przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej przed podjęciem pracy</p>	<p>pedagog szkolny/ Doradca Zawodowy</p>	<p>IX 2021-VI 2022</p>
	<p>6. Systematyczne monitorowanie frekwencji uczniów na zajęciach lekcyjnych</p> <p>Zwiększenie współpracy z rodzicami w zakresie kontroli obowiązków szkolnego</p>	<p>Analiza frekwencji uczniów. Systematyczne informowanie rodziców o absencji uczniów, wywiadówki, dni otwarte, indywidualne spotkania z rodzicami</p>	<p>Dyrektor/ wychowawcy klas</p>	<p>IX 2021-VI 2022</p>

EMOCJONALNA	1. Kształtowanie samoakceptacji, budowanie poczucia własnej wartości.	Konferencja dla rodziców z okazji Tygodnia Wychowania „Poczucie własnej wartości” – wykład Tamary Kasprzyk z Familylab	Wicedyrektor	wrzesień 2021 – konferencja z okazji Tygodnia Wychowania
	2. Nauka nabywania świadomości własnych słabych i mocnych stron, kształcenie umiejętności rozpoznawania własnych emocji.	Warsztaty dla uczniów prowadzone przez wychowawców na podstawie scenariuszy „Apteczka pierwszej pomocy emocjonalnej”	Wychowawcy klas	IX 2021-VI 2022
	3. Kształcenie umiejętności rozwiązywania problemów bez użycia siły.	Zajęcia integracyjne w klasach w oparciu o metodę Porozumienia bez przemocy	Pedagog/ psycholog szkolny/ wychowawcy klas	IX 2021-VI 2022
PSYCHICZNA	1. Poszerzanie wiedzy uczniów na temat wpływu sytuacji kryzysowej na funkcjonowanie w szkole oraz możliwości uzyskania pomocy w szkole i poza szkołą	Lekcje wychowawcze z udziałem psychologa/pedagoga	wychowawcy klas	IX 2021-VI 2022
	2. Wspieranie uczniów, u których rozpoznano objawy depresji lub obniżenia kondycji psychicznej	Indywidualne rozmowy wspierające z każdym uczniem, jego rodzicami (tutoring szkolny i tutoring rówieśniczy). Ustalenie zakresu dalszych działań.	wychowawca, psycholog szkolny/ tutorzy	Zgodnie z potrzebami IX 2021-VI 2022

	<p>3. Odbudowanie i umacnianie u uczniów prawidłowych relacji w grupie klasowej, poczucia wspólnoty (reintegracja)</p>	<p>Lekcje wychowawcze – gry i zabawy integracyjne, rozmowy, warsztaty, wycieczki i imprezy klasowe. Pierwsze dwa dni września po rozpoczęciu roku szkolnego to czas z wychowawcą, czas na budowanie relacji i integrację. Pierwsze lekcje przedmiotowe to czas rozmów z uczniami i zaobserwowania o dobrą, przyjazną atmosferę w klasie. Nauczyciele oceniają kształtując, na bieżąco obserwują zachowanie uczniów i reagują na pojawiające się problemy czy niepokojące sygnały.</p>	<p>Wychowawcy klas, nauczyciele</p>	<p>IX 2021-VI 2022</p>
--	--	---	-------------------------------------	------------------------

VII. ZASADY EWALUACJI PROGRAMU WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNEGO

Ewaluacja programu polega na systematycznym gromadzeniu informacji na temat prowadzonych działań, w celu ich modyfikacji i podnoszenia skuteczności programu wychowawczo-profilaktycznego. Ewaluacja przeprowadzana będzie poprzez:

- 1) obserwację zachowań uczniów i zachodzących w tym zakresie zmian,
- 2) analizę dokumentacji,
- 3) przeprowadzanie ankiet, kwestionariuszy wśród uczniów, rodziców i nauczycieli,
- 4) rozmowy z rodzicami,
- 5) wymianę spostrzeżeń w zespołach wychowawców i nauczycieli,
- 6) analizy przypadków.

Ewaluacja programu przeprowadzana będzie w każdym roku szkolnym przez zespół ds. Ewaluacji Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego powołany przez dyrektora. Zadaniem Zespołu jest opracowanie planu ewaluacji, organizacja badań oraz opracowanie wyników. Z wynikami prac zespołu w formie raportu ewaluacyjnego zostanie zapoznana rada pedagogiczna i rada rodziców.

Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny został uchwalony przez Radę rodziców w porozumieniu z Radą Pedagogiczną Niepublicznej Szkoły Podstawowej „Źródła” im. Św. Stanisława Kostki w Skierniewicach w dniu 30.09.2021 r.